Iaith briodol wrth drafod Diamddiffynnedd Plant a Phobl Ifanc

Canllawiau i Weithwyr Proffesiynol, Ymarferwyr ac Asiantaethau Partner sy'n cefnogi plant / pobl ifanc a theuluoedd mewn lleoliadau cymunedol.

Rhagarweiniad

Wrth i asiantaethau Bwrdd Diogelu Plant / Oedolion Gogledd Cymru barhau i ddod o hyd i ffyrdd newydd o ddefnyddio dulliau newydd i ddiogelu, mae arnom ni angen i weithwyr, cynrychiolwyr, a phartneriaid nodi, asesu ac ymateb i blant / oedolion ifanc a theuluoedd sy'n profi niwed y tu allan i amgylchedd eu cartref mewn modd hyderus a diogel.

Un o nodweddion allweddol y gefnogaeth yr ydym yn ei chynnig i breswylwyr a theuluoedd yw'r ystyriaeth o'r ffordd yr ydym yn siarad a disgrifio'r anawsterau y maent o bosibl yn eu hwynebu. Mae hyn yn cynnwys sut y gallwn gyfrannu at a darparu'r ymateb partneriaeth gorau posibl i'w helpu a'u cynorthwyo.

Pan rydym yn disgrifio profiadau plant a phobl ifanc, dylid bob amser herio unrhyw iaith sy'n awgrymu bod plentyn, unigolyn ifanc, neu grŵp o bobl ifanc yn cyfrannu at neu'n gyfrifol am achosion o gamfanteisio neu droseddau y maent wedi'u dioddef.

Dylai ein hiaith bob amser ystyried diffyg asiantaeth neu allu i reoli sefyllfaoedd yn ogystal â chydnabod ac ymateb i drawma o ganlyniad i'r niwed y maent wedi'i brofi. Gall methiant gwasanaethau cymorth i ystyried yr elfennau hyn gyfrannu at yr erledigaeth barhaus yn erbyn plant a phobl ifanc ac atal pobl ifanc a'r rheiny sy'n gofalu amdanynt rhag ceisio cymorth.

Lluniwyd y canllawiau hyn i helpu staff cymorth, ymarferwyr, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau partner sy'n gweithio gyda phlant, pobl ifanc a theuluoedd a'r gymuned i ddeall yr iaith y dylid ei defnyddio wrth drafod diamddiffynnedd plant / pobl ifanc gan gyfeirio'n benodol at Gamfanteisio'n Rhywiol ar Blant a Chamfanteisio Troseddol ar Blant.

Ymatebion i Niweidio Plant / Pobl Ifanc yn Unigol	
Ymatebion wedi'u geirio'n wael	**Ymatebion wedi'u geirio'n briodol**
Rhoi eu hunain mewn perygl Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn / unigolyn ifanc yn gyfrifol am y peryglon yr oedd y cyflawnwr yn eu peri iddynt a'u bod yn gallu gwneud dewisiadau rhydd a gwybodus.	• Mae'n bosibl bod y plentyn / unigolyn ifanc wedi profi achos o feithrin perthynas amhriodol • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn fwy agored i brofi camdriniaeth a / neu gamfanteisio • Mae'n bosibl y bydd cyflawnwr yn cymryd mantais o ddiamddiffynnedd y plentyn / unigolyn ifanc • Nid yw'r plentyn / unigolyn ifanc mewn amgylchedd amddiffynnol. • Mae'r sefyllfa'n lleihau diogelwch y plentyn / unigolyn ifanc • Mae'r lleoliad yn beryglus i blant / pobl ifanc. • Gallai'r lleoliad / sefyllfa gynyddu'r cyfle i'w cam-drin. • Nid yw'n glir p'un a yw'r plentyn /

Ymatebion i Niweidio Plant / Pobl Ifanc yn Unigol	
	unigolyn ifanc yn cael eu gorfodi i fynd ar goll. • Mae pryderon bod y plentyn / unigolyn ifanc yn profi camdriniaeth / camfanteisio rhywiol. • Nid yw'n glir pam bod y plentyn / unigolyn ifanc yn mynd i mewn i geir. Mae pryderon bod anghydbwysedd grym sy'n gorfodi'r plentyn / unigolyn ifanc i ymddwyn fel hyn. • Mae pryderon mewn perthynas â dylanwadau eraill ar y plentyn / unigolyn ifanc.
Ddim yn cydweithredu gyda....	• Nid oedd y plentyn / unigolyn ifanc yn teimlo'n ddigon diogel i ddatgelu. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn ymddangos yn ofnus o oblygiadau negyddol unrhyw ddatgeliad. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio troseddol / rhywiol a / neu mewn perthynas amhriodol ac felly nid ydynt yn gallu datgelu unrhyw beth. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio troseddol / rhywiol a / neu mewn perthynas amhriodol ac felly nid ydynt yn gallu datgelu unrhyw beth. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn ystyried bod y berthynas yn gydsyniol, fodd bynnag, ffurfiwyd y berthynas mewn cyd-destun o gamfanteisio.
Ar goll...	• Caiff diogelwch y plentyn / unigolyn ifanc ei gymell gan gyd-destun. • Nid yw'r plentyn / unigolyn ifanc yn teimlo eu bod yn gallu aros yn eu lleoliad presennol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael eu cymell / gorfodi i adael. • Mae'n bosibl y bydd y plentyn / unigolyn ifanc yn ystyried mai gadael yw'r opsiwn mwyaf diogel yn eu hamgylchiadau. • Mae rhywun arall yn rheoli ymddygiad y plentyn / unigolyn ifanc. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi

Ymatebion i Niweidio Plant / Pobl Ifanc yn Unigol	
	dychwelyd i fan diogel
Gweithgarwch rhywiol gyda... Mae hyn yn awgrymu bod gweithgarwch rhywiol cydsyniol wedi digwydd. Os yw'r achos wedi digwydd o fewn cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio, nid yw'r term hwn yn briodol.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu cam-drin yn rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu treisio. • Mae adroddiadau o gamdriniaeth rywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi disgrifio gweithgarwch rhywiol, fodd bynnag, mae pryderon bod y plentyn / unigolyn ifanc mewn perthynas amhriodol a / neu wedi cael eu gorfodi.
Yn cael rhyw ers [iau na 13 oed] Ni all plentyn sy'n iau na 13 oed gydsynio i ryw ac maent felly'n cael eu cam-drin. Dylid adlewyrchu hyn yn yr iaith a ddefnyddir. Wedi bod yn cysylltu â dynion/merched sy'n oedolion dros y ffôn neu'r we. Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am gyfathrebu ac nid yw'n adlewyrchu'r cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu treisio. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi / o bosibl wedi profi camdriniaeth rywiol. • Mae pryderon bod y plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu gorfodi, neu wedi profi camfanteisio neu gamdriniaeth rywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio rhywiol. • Mae pryderon bod y plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu treisio. • Mae cyflawnwyr yn cam-drin y plentyn / unigolyn ifanc yn rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael eu cam-drin yn rhywiol. • Mae eraill yn defnyddio diamddiffynnedd y plentyn / unigolyn ifanc mewn perthynas â defnyddio cyffuriau i'w cam-drin nhw. • Mae'r cyflawnwyr yn defnyddio dibyniaeth y plentyn / unigolyn ifanc ar gyffuriau i'w rheoli.
Mewn perthynas gyda... Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc mewn perthynas gydsyniol ac nid yw'n adlewyrchu'r cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r unigolyn ifanc yn dweud eu bod mewn perthynas gydag unigolyn ac mae pryderon ynghylch oedran yr unigolyn hwnnw, yr anghydbwysedd o ran pŵer, camfanteisio a/neu droseddu. • Mae'r cyflawnwr wedi / yn meithrin perthynas amhriodol, rheoli a chamfanteisio ar yr unigolyn ifanc.

Ymatebion i Niweidio Plant / Pobl Ifanc yn Unigol	
Ynghlwm â Chamfanteisio ar Blant / Oedolion Mae hyn yn awgrymu bod elfen o ddewis mewn perthynas â'r gamdriniaeth y mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn ei phrofi. Ni fyddai neb yn dweud bod plentyn pump oed ynghlwm â chamdriniaeth rywiol am yr un rhesymau.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn agored i gamfanteisio rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael eu cam-drin yn rhywiol.
Anfoesol Mae hyn yn awgrymu bod gweithgarwch rhywiol cydsyniol wedi digwydd. Mae anfoesol yn derm beirniadol sy'n ystrydebu ac yn labelu pobl. Nid yw'n briodol mewn unrhyw gyd-destun wrth drafod plant a phobl ifanc, yn enwedig os yw'n codi o fewn cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn agored i gamfanteisio rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc wedi / yn cael eu gorfodi i rannu lluniau o'u hunan ar-lein.
Cariad Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc mewn perthynas gydsyniol ac nid yw'n adlewyrchu'r cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio. Mae plant / pobl ifanc wedi cael eu herio yn y llys gyda chofnodion ymarferwyr sy'n cyfeirio at y cyflawnwr fel cariad y plentyn / unigolyn ifanc.	• Mae'r unigolyn ifanc yn dweud eu bod mewn perthynas gydag unigolyn ac mae pryderon ynghylch oedran yr unigolyn hwnnw, yr anghydbwysedd o ran pŵer, camfanteisio a/neu droseddu. • Mae'r cyflawnwr wedi / yn meithrin perthynas amhriodol, rheoli a chamfanteisio ar yr unigolyn ifanc.
Rhedeg masnach cyffuriau – mae ef/hi'n rhedeg masnach cyffuriau Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio y maent yn ei brofi a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Camfanteisio'n Droseddol ar Blant. Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael ei ecsbloetio'n droseddol • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael ei fasnachu mewn pobl ar gyfer pwrpas camfanteisio troseddol

Ymatebion i Niweidio Plant / Pobl Ifanc yn Unigol	
Recriwtio/ rhedeg/ gweithio Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio y maent yn ei brofi a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio troseddol

Mae ef/hi'n dewis y ffordd yma o fyw Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio troseddol • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio rhywiol.

Ymatebion i Niweidio Plant mewn Grwpiau	
Ymatebion wedi'u geirio'n wael	**Ymatebion wedi'u geirio'n briodol**
Treulio amser neu gymdeithasu gyda 'phobl hŷn' Mae hyn yn awgrymu bod y plant neu'r bobl ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r bobl ifanc yn dweud eu bod yn ffrindiau gyda rhywun neu grŵp o bobl ac mae pryderon am oedrannau'r bobl hynny, yr anghydbwysedd o ran pŵer, camfanteisio neu droseddu. • Mae'r cyflawnwr wedi meithrin perthynas amhriodol, rheoli a / neu gamfanteisio ar y bobl ifanc Sylwer: Os yw'r unigolyn 'hŷn' hefyd yn iau nag 18 oed, bydd yn rhaid defnyddio iaith sy'n ystyriol o ddiamddiffynnedd / camfanteisio a bydd yn rhaid rhoi ymateb / prosesau amddiffyn plant ar waith hefyd.
Cynnig cyffuriau iddi hi / iddo ef yn gyfnewid am ryw neu fasnachu cyffuriau. Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio.	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio rhywiol/troseddol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio troseddol drwy ddyled cyffuriau. • Mae pryderon bod y plentyn / unigolyn ifanc wedi cael eu treisio gan nad oes ganddynt y rhyddid na'r gallu i gydsynio. • Mae cyflawnwyr yn cam-drin y plentyn / unigolyn ifanc yn rhywiol. • Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn cael eu cam-drin yn rhywiol. • Mae eraill yn defnyddio diamddiffynnedd y plentyn / unigolyn ifanc mewn perthynas â defnyddio cyffuriau i'w cam-drin nhw. • Mae'r cyflawnwyr yn defnyddio dibyniaeth y plentyn / unigolyn ifanc ar gyffuriau i'w rheoli.
Ymdriniaeth a Chysylltiad â Gang Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio	• Mae'r plentyn / unigolyn ifanc yn profi camfanteisio rhywiol / troseddol. • Mae trais a throsedd wedi cael effaith ar blentyn / unigolyn ifanc, teulu neu aelwyd. • Mae'n bosibl bod ymddygiadau neu ymagweddau niweidiol sy'n annog trais a throsedd o fewn y rhwydwaith hwn. • Nid yw'n glir pam bod y plentyn / unigolyn

na'r broses o feithrin perthynas amhriodol bwerus.	ifanc yn mynd i mewn i geir. Mae pryderon bod anghydbwysedd grym a pherthynas amhriodol bwerus sy'n gorfodi neu'n cymell y plentyn i ymddwyn fel hyn. • Mae pryderon mewn perthynas â dylanwadau eraill ar y plentyn / unigolyn ifanc. Sylwer: Os yw aelodau eraill o'r rhwydwaith hefyd yn iau nag 18 oed, bydd yn rhaid defnyddio iaith sy'n ystyriol o ddiamddiffynnedd / camfanteisio a bydd yn rhaid rhoi ymateb / prosesau amddiffyn plant ar waith hefyd.

Gang(iau) yn yr ardal/lleoliad Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r unigolyn ifanc yn gyfrifol am y camfanteisio a'u bod yn gallu gwneud dewis rhydd a gwybodus. Nid yw'n cydnabod y cyd-destun o gam-driniaeth neu gamfanteisio na'r hawl i fod yn y lleoliad heb brofi niwed.	• Mae achosion o drais ieuenctid difrifol yn cael effaith ar yr ardal • Mae grwpiau o bobl ifanc yn ymgynnull er mwyn bod yn ddiogel • Mae'n bosibl bod ymddygiadau neu ymagweddau niweidiol sy'n annog trais a throsedd o fewn yr ardal / cymuned / cymdogaeth dan sylw. • Mae'n bosibl nad yw'r ardal / cymuned neu gymdogaeth yn ddiogel ar gyfer y plentyn / unigolyn ifanc neu'r grŵp o blant dan sylw. • Ymddengys nad oes llawer o gyfleoedd diogel i bobl ifanc neu oedolion fynd i'r afael ag ymddygiadau neu ymagweddau niweidiol sy'n annog trais a throsedd o fewn yr ardal / cymuned / cymdogaeth dan sylw. • Mae'r gymuned hon angen cefnogaeth i fynd i'r afael â phryderon neu ymagweddau mewn perthynas â thrais a throsedd yn yr ardal / cymuned / cymdogaeth dan sylw. • Yn sgil gwrthdaro a thensiynau rhwng y grwpiau hyn, mae'n bosibl na fydd ardaloedd neu leoliadau eraill o fewn y fwrdeistref yn ddiogel i'r plentyn neu'r grŵp hwn o blant. • Gallai'r lleoliad / sefyllfa gynyddu'r cyfleoedd i gam-drin plant / oedolion diamddiffyn.

Er gwaethaf y risg, mae ef/hi'n parhau i ddychwelyd i'r lleoliad... Mae hyn yn awgrymu bod y plentyn neu'r bobl ifanc yn gyfrifol am unrhyw gamfanteisio a brofir mewn lleoliad. Nid yw'n cydnabod cyd-destun o gamdriniaeth neu gamfanteisio na'r hawl i fod yn y lleoliad heb brofi niwed.	• Mae gan y plant / pobl ifanc rwydwaith ffrindiau presennol yn y lleoliad hwn. • Mae gan y plant / pobl ifanc berchnogaeth neu fuddsoddiad yn yr ardal. • Mae'r plant / pobl ifanc yn teimlo eu bod yn ddiogel yn yr ardal / cymuned / cymdogaeth dan sylw. • Nid oedd y plant / pobl ifanc yn ystyried eu bod yn ddiogel yn lle roeddynt. • Mae'r plant / pobl ifanc wedi cael eu gorfodi neu eu hannog i fod yn y gymdogaeth / lleoliad dan sylw. • Nid yw'r plant / pobl ifanc yn teimlo bod rhywle arall diogel iddynt fynd. • Gallai'r lleoliad / sefyllfa gynyddu'r cyfle i gam-drin plant / pobl ifanc. • Mae'r plant / pobl ifanc yn teimlo eu bod dan fygythiad / yn cael eu gorfodi i aros yn y lleoliad. • Nid yw'r plant / pobl ifanc yn teimlo'n ddigon diogel i adael y lleoliad.